

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2013

דוח רואה החשבון המבקר למינהלת המוסד לביטוח לאומי

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של המוסד לביטוח לאומי (להלן - "המוסד") לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ואת הדוחות על הביצוע הכספי, הדוחות על השינויים בגרעון בהון והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים. דוחות כספיים אלה הינם באחריות מינהלת המוסד. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

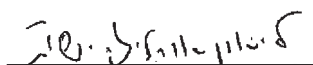
ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי מינהלת המוסד וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של המוסד לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ואת הביצוע הכספי, השינויים בגרעון בהון ותזרימי המזומנים שלו לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים, בהתאם לתקני החשבונאות הממשלתיים שהותקנו על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית ובכפוף למדיניות מינהלת המוסד כמתואר בבאור 2.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים המפורטים להלן:

א. לאמור בבאור 1ב' בדוחות הכספיים בדבר הגרעון הנצבר של המוסד ליום 31 בדצמבר 2013 המסתכם לסך של 246,473 מיליוני ש"ח, הנובע בעיקרו מהתחייבות המוסד בגין הזכויות העתידיות שנצברו למבוטחים עד למועד הדוחות הכספיים. להערכת מינהלת המוסד, ממשלת ישראל תעמיד למוסד את האמצעים הדרושים, ככל שידרשו, לשם עמידה בהתחייבויותיו.

ב. לאמור בבאור 2יא' בדוחות הכספיים בדבר החלטת מינהלת המוסד לשקול את מדיניות המוסד לגבי חישוב קרנות הביטוח עם פרסום תקן בינלאומי בנושא.

ליאון, אורליצקי ושות'

רואי חשבון

בני ברק, 13 באפריל 2014.

דוחות על המצב הכספי

31 בדצמבר		באור	
2012	2013		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
			נכסים שוטפים:
780,626	855,472	3	מזומנים ושווי מזומנים
4,016,871	4,131,269	4	חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין - דמי ביטוח חייבים ויתרות חובה:
1,269,344	1,361,501	5	חובות הציבור
68,533	66,608	6	חייבים אחרים
6,135,374	6,414,850		סך הכל נכסים שוטפים
			נכסים שאינם שוטפים:
80,482	84,548	7	פקדונות בבנק
5,171,975	5,092,827	8	ממשלת ישראל
210,600,000	216,000,000	9	איגרות חוב של ממשלת ישראל
880,316	887,912	10	רכוש קבוע
177,581	233,798	11	נכסים בלתי מוחשיים - עלויות פיתוח תוכנה
216,910,354	222,299,085		סך הכל נכסים שאינם שוטפים
223,045,728	228,713,935		סך הכל נכסים

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

פרופ' שלמה מור יוסף, מנהל כללי ויר"ר המינהלה

גדעון אליאס, חשב המוסד, חבר מינהלה

איתן שטיין, ר"ח, מנהל אגף חשבונות

תאריך אישור הדוחות: 13 באפריל 2014.

דוחות על המצב הכספי

31 בדצמבר		באור	
2012	2013		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
			התחייבויות שוטפות:
291,534	145,277	8	ממשלת ישראל
280,521	172,235	12	זכאים אחרים
3,986,318	4,231,313	13	זכאים לגמלה
138,890	138,377	14	התחייבות בגין קרנות מיועדות
4,697,263	4,687,202		סך הכל התחייבויות שוטפות
			התחייבויות שאינן שוטפות:
271,982	302,255	14	התחייבות בגין קרנות מיועדות
4,696,600	5,211,000	15	התחייבויות בגין זכויות עובדים
439,868,298	464,982,000	16	קרנות הביטוח
61,291	4,465	17	הפרשה לתביעות משפטיות
444,898,171	470,499,720		סך הכל התחייבויות שאינן שוטפות
-	-	18	התחייבויות תלויות
(226,549,706)	(246,472,987)		גרעון בהון
223,045,728	228,713,935		סך הכל התחייבויות וגרעון בהון

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על הביצוע הכספי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		באור	
2012	2013		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
הכנסות			
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין:			
31,264,470	33,596,926	א19	דמי ביטוח מעסיקים
3,275,417	3,464,577	ב19	דמי ביטוח לא שכירים
18,145,333	18,195,203	20	הכנסות מהעברות
<u>52,685,220</u>	<u>55,256,706</u>		סך הכל הכנסות מעסקאות שאינן חליפין
הכנסות מעסקאות חליפין:			
21,568,327	8,862,969	21	הכנסות מימון
404,969	721,543	22	הכנסות אחרות, נטו
<u>21,973,296</u>	<u>9,584,512</u>		סך הכל הכנסות מעסקאות חליפין
<u>74,658,516</u>	<u>64,841,218</u>		סך הכל הכנסות
הוצאות			
55,467,179	57,838,553	23	גמלאות ותשלומים אחרים
110,774	202,771	24	תמיכות
56,971,110	25,273,690	25	גידול בקרנות הביטוח
871,565	1,061,068	26	שכר עבודה ונלוות
422,093	388,417	27	הנהלה וכלליות
<u>113,842,721</u>	<u>84,764,499</u>		סך הכל הוצאות
<u>(39,184,205)</u>	<u>(19,923,281)</u>		גרעון נטו לשנה

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על השינויים בגרעון בהון (באלפי ש"ח)

<u>סה"כ</u>	<u>גרעונות נצברים</u>	<u>קרן הערכה מחדש</u>	
(187,518,043)	(187,518,043)	-	<u>יתרה ליום 1 בינואר 2012</u>
			<u>תנועה בשנת 2012 :</u>
152,542	-	152,542	עודף בגין הערכה מחדש של מבנים
(39,184,205)	(39,184,205)	-	גרעון נטו לשנה
(226,549,706)	(226,702,248)	152,542	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר 2012</u>
			<u>תנועה בשנת 2013 -</u>
(19,923,281)	(19,923,281)	-	גרעון נטו לשנה
(246,472,987)	(246,625,529)	152,542	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר 2013</u>

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(39,184,205)	(19,923,281)
44,027,179	24,428,196
4,842,974	4,504,915
(57,373)	(33,346)
672	1,124
(83,104)	(101,714)
4,951	(4,066)
9,294,954	9,857,933
(13,950,000)	(14,150,000)
(4,789,900)	(4,430,069)
53,074	74,846
727,552	780,626
780,626	855,472

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

גרעון נטו לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים
מפעילות שוטפת (א)

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות השקעה:

רכישת רכוש קבוע
תמורה ממכירת רכוש קבוע
עלויות פיתוח תוכנה
השקעה בפקדונות לזמן ארוך, נטו
פדיון איגרות חוב של ממשלת ישראל
השקעה באיגרות חוב של ממשלת ישראל

מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה

עליה במזומנים ושווי מזומנים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים (המשך)

א. התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
		הוצאות (הכנסות) שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:
71,622	70,459	פחת והפחתה
(147)	(336)	רווח הון
		שערורך והתאמת השקעות באיגרות חוב של ממשלת ישראל
(13,922,502)	(1,075,256)	לשווי הוגן
272,978	433,560	גידול בזכויות עובדים בעת פרישה
(50,403)	29,760	גידול (קיטון) בהתחייבות בגין קרנות מיועדות
34,997	(44,126)	גידול (קיטון) בהפרשה לתביעות משפטיות
56,971,110	25,273,690	גידול בקרנות הביטוח
		שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות:
10,340	(114,398)	קיטון (גידול) בחייבים דמי ביטוח
85,854	(92,157)	קיטון (גידול) בחובות הציבור
272,775	(155,812)	קיטון (גידול) בחובות ממשלת ישראל
38,113	(30,956)	קיטון (גידול) בחייבים אחרים וריבית לקבל
243,729	242,795	גידול בזכאים לגמלה
(1,287)	(109,027)	קיטון בזכאים אחרים
<u>44,027,179</u>	<u>24,428,196</u>	

ב. פעולות שלא במזומן -

152,542	-	בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 - נזקף כנגד הגרעון בהון - עודף בגין הערכה מחדש של מבנים
<u>152,542</u>	<u>-</u>	

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים

באור 1 – כללי

- א.** המוסד לביטוח לאומי הוא תאגיד, כשיר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית. המוסד לביטוח לאומי הוקם בשנת 1954 ופועל מתוקף "חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995". המוסד לביטוח לאומי נועד להבטיח לאוכלוסיות חלשות ולמשפחות שנקלעו למצוקה זמנית או ממושכת בסיס כלכלי לקיומן. בחוק הביטוח הלאומי ענפים בתחומי ביטוח זקנה ושארים, אמהות, ילדים, נפגעי עבודה, נכות כללית, נפגעי תאונות, סיעוד, אבטלה, פשיטת רגל ופירוק תאגיד. מלבד מגמלאות בכסף מעניק המוסד לביטוח לאומי שרותי שיקום, הכשרה מקצועית, שרותי סיעוד ועוד.
- ב.** כמשתקף בדוחות הכספיים, הגרעון הנצבר של המוסד ליום 31 בדצמבר 2013 מסתכם לסך של 246,473 מיליוני ש"ח, הנובע בעיקרו מהתחייבות המוסד בגין הזכויות העתידיות שנצברו למבוטחים עד למועד הדוחות הכספיים. להערכת מינהלת המוסד, ממשלת ישראל תעמיד למוסד את האמצעים הדרושים, ככל שיידרשו, לשם עמידה בהתחייבויותיו.

ג. הגדרות:

- המוסד - המוסד לביטוח לאומי.
- החוק - חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995.
- מטבע הדיווח - הוא המטבע המשמש בהצגת הדוחות הכספיים.
- מדד - מדד המחירים לצרכן.
- צדדים קשורים - כמשמעותם בתקן חשבונאות ממשלתי מספר 20.
- אנשי מפתח בהנהלה - כמשמעותם בתקן חשבונאות ממשלתי מספר 20.
- שווי הוגן - הוא הסכום שבו ניתן להחליף נכס, או לסלק התחייבות, בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון שאינם קשורים, הפועלים בצורה מושכלת.

ד. פרטים על מדד המחירים לצרכן ושעורי השינוי בתקופת החשבון

ליום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
120.38	122.35	124.57	מדד המחירים לצרכן* (בנקודות)
שעור השינוי באחוזים			
2011	2012	2013	
2.17	1.64	1.81	מדד המחירים לצרכן

* לפי בסיס ממוצע 2002.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים:

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים שפורסמו על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית. תקנים אלה מבוססים בעיקר על תקני חשבונאות בינלאומיים למגזר הציבורי (IPSAS) המתפרסמים על ידי הועדה הבינלאומית לתקני חשבונאות למגזר הציבורי (IPSASB).

הדוחות הכספיים ערוכים על בסיס העלות ההיסטורית, למעט נכסים והתחייבויות שונים המוצגים לפי שווים ההוגן, כמפורט בביאורים לדוחות הכספיים. עיקרי המדיניות החשבונאית יושמו באופן עקבי ביחס לכל השנים המוצגות, אלא אם צוין אחרת.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת:

ביישום המדיניות החשבונאית של המוסד, נדרשה מינהלת המוסד, במקרים מסוימים, להפעיל שיקול דעת חשבונאי בנוגע לאומדנים והנחות בקשר לערכם בדוחות של נכסים והתחייבויות שאינם בהכרח בנמצא ממקורות אחרים. אומדנים אלו מצריכים לעיתים שיקול דעת בסביבה של אי וודאות והינם בעלי השפעה מהותית על הנתונים המוצגים בדוחות הכספיים.

האומדנים וההנחות שבבסיסם, נבחנים בידי מינהלת המוסד בכל תקופת דיווח. שינויים באומדנים החשבונאיים מוכרים רק בתקופת דיווח בה בוצע שינוי באומדן, במידה והשינוי משפיע רק על אותה תקופת דיווח, או מוכרים בתקופת הדיווח האמורה ובתקופות דיווח עתידיות, במקרים בהם השינוי משפיע הן על תקופת הדיווח הנוכחית והן על תקופות הדיווח העתידיות.

בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת מינהלת המוסד על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדני המינהלת.

אומדנים קריטיים:

להלן מידע בדבר אומדנים קריטיים, שנערכו תוך יישום המדיניות החשבונאית ואשר שינוי מהותי באומדנים אלה עשוי לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות המוצגים בדוחות הכספיים:

(1) איגרות חוב של ממשלת ישראל -

איגרות החוב מוצגות בהתאם לתזרימי המזומנים המהוונים שינבעו למוסד במהלך חיי איגרות החוב. שיעור ההיוון המשמש בחישוב הינו בהתאם לוקטור ריביות של איגרות חוב תלוש אפס. שינוי בשיעור ההיוון לאור השינוי בוקטור כאמור, עשוי להשפיע על ערכן של איגרות החוב המוצגות בדוחות הכספיים.

(2) יישום מודל הערכה מחדש של רכוש קבוע -

החל משנת 2012 המבנים מוצגים על בסיס שווים ההוגן, כאשר שינויים בשווים ההוגן נזקפים לדוח על השינויים בגרעון בהון. לצורך קביעת השווי ההוגן מתבסס המוסד על הערכות שווי המבוצעות על ידי שמאי מקרקעין חיצוניים בלתי תלויים בעלי ידע, נסיון ומומחיות נדרשים. הערכות השווי נקבעות לפי שיטות הערכה מקובלת לנכסי נדל"ן.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת (המשך):

3) התחייבויות בגין זכויות עובדים -

התחייבויות בגין זכויות עובדים מבוססות על מספר רב של נתונים, תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבויות כרוך בקביעת הנחות, בין השאר לגבי שיעורי ההיוון, שיעורי תשואה צפויים, שיעור עליית השכר, שיעורי תחלופת עובדים והנחות שונות נוספות. קיימת אי-ודאות מהותית בגין אומדנים אלו ושינויים בהנחות האקטואריות עשויים להשפיע על ערכן של ההתחייבויות בדוחות הכספיים. ראה גם באור 15.

4) קרנות הביטוח -

קרנות הביטוח מבוססות על אומדני התחייבויות אקטואריות של ענפי הביטוח: זקנה ושארים, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד כלפי מבטחים, שלגביהם נוצרה עילת זכאות לתאריך הדיווח. שינוי בהנחות אקטואריות עשויים להשפיע באופן מהותי על ערכן של ההתחייבויות. ראה גם באור 16.

5) הפרשה לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות -

סיכויי תביעות משפטיות שהוגשו כנגד המוסד, על פיהן נאמד הסכום אותו יש לכלול כהפרשה בדוחות הכספיים הוערכו בהסתמך על חוות דעתם של היועצים המשפטיים. הערכות אלה מבוססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים וכן על הנסיון שנצבר בנושאים השונים. תוצאות התביעות בפועל עלולות להיות שונות מהערכות אלה. ראה גם באור 17 ו-18.

ג. מזומנים ושווי מזומנים -

כשווי מזומנים נחשבות השקעות לזמן קצר בעלות נזילות גבוהה, הניתנות בקלות להמרה, לסכומים ידועים של מזומנים, והחשופות לסיכון לא משמעותי של שינויים בערכן. שווי מזומנים כוללים, בין היתר, פקדונות לזמן קצר שהופקדו בבנק ישראל ובבנקים מסחריים ושהתקופה עד למועד מימושם, בעת ההשקעה בהם, לא עלתה על 3 חודשים.

ד. הפרשה לחובות מסופקים -

ההפרשה לחובות מסופקים מחושבת בשיעור מסוים מסכום החובות בהתאם לאומדנים המחושבים לפי סוג החוב. השיעור נקבע על בסיס הערכת המינהלה המתבססת על נסיון העבר. על פי הערכת מינהלת המוסד ההפרשה משקפת בצורה נאותה את ההפסד הגלום בחובות שגבייתם מוטלת בספק.

ה. השקעות באיגרות חוב של בנק ישראל -

איגרות החוב מהוות חלק ממקורות המוסד לכיסוי קרנות הביטוח. בהתאם לכך ובמקביל לבסיס ההערכה של קרנות הביטוח (ראה באורים 9 ו-16) מוצגות איגרות החוב בהתאם לתזרימי המזומנים המהוונים, שינבעו למוסד במהלך תקופת איגרות החוב.

ו. רכוש קבוע -

המוסד מיישם את תקן חשבונאות מס' 17, בדבר "רכוש קבוע" (להלן – תקן 17). התקן קובע את הטיפול החשבונאי - הכרה, מדידה, הצגה וגילוי של רכוש קבוע.

רכוש קבוע הוא נכס מוחשי אשר מוחזק על ידי המוסד להספקת שירותים, להשכרה לאחרים, או לצרכים מינהליים וכן חזוי שישתמשו בו במשך יותר מתקופת דיווח אחת.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. רכוש קבוע (המשך)

רכוש קבוע נמדד לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין לרכישת רכוש קבוע ולהבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך פעולתו. כאשר נכס נרכש ללא עלות, או בעלות סימלית, עלותו היא שוויו ההוגן במועד הרכישה.

בתקופות שלאחר ההכרה הראשונה, הרכוש הקבוע מוצג לפי העלות בניכוי פחת נצבר ובניכוי הפסדים שנצברו מירידת ערך.

לאחר ההכרה הראשונה ועד ליום 31 בדצמבר 2011, בחר המוסד להציג את המבנים לפי עלותם בניכוי פחת נצבר. החל משנת 2012 המבנים מוצגים לפי מודל הערכה מחדש (שווי הוגן במועד ההערכה מחדש), בניכוי פחת שנצבר לאחר מכן ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו לאחר מכן.

הערכות שווי של המבנים נעשו על ידי מעריכי שווי מקצועיים בלתי תלויים. העלייה בערך המבנים כתוצאה מהערכה מחדש, נזקפה ישירות לקרן הערכה מחדש, בדוח על הגרעון בהון. קרן ההערכה מחדש תיזקף לעודפים בעת מימוש הנכסים אליהם היא מתייחסת.

תקן 17 דן בהגדרת סכום בר פחת של פריט רכוש קבוע, ערך השייר שלו, תקופת ההפחתה ושיטת הפחת. התקן קובע כי לצורך הפחתת הרכוש הקבוע יש להקצות את הסכום שהוכר לראשונה, בהתייחס לפריט רכוש קבוע, לחלקים משמעותיים שלו ולהפחית בנפרד כל חלק כזה, אולם ניתן לקבץ חלקים שונים של פריט רכוש קבוע בעלי אורך חיים שימושיים ושיטת פחת זהים.

על פי הוראות התקן, יש לסקור את ערך השייר, אורך החיים השימושיים ושיטת הפחת של כל נכס לחוד לכל שנת כספים. אם חל שינוי בדפוס החזוי של צריכת ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס, יש לשנות את שיטת הפחת ולטפל בשינוי זה כשינוי אומדן חשבונאי.

- (1) שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות, או משך החיים המוערך של השיפורים, כנמוך שבהם.
- (2) רוט וציוד משרדי שנרכש עד ליום 31 בדצמבר 1998 נרשם כהוצאה במועד הרכישה.
- (3) עלות הנכסים אשר במימון רכישתם השתתפו גורמי חוץ מוצגת לאחר ניכוי סכום ההשתתפות.
- (4) הפחת מחושב בשיטת הפחת השווה על בסיס משך השימוש המשוער בנכסים.

שיעורי הפחת הם כדלקמן:

%	
2	קרקע ובניינים
10	שיפורים במושכר
33-20	מחשבים וציוד היקפי
15	כלי רכב
6	רוט וציוד משרדי

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. נכסים בלתי מוחשיים - עלויות פיתוח תוכנה:

- 1) עלויות פיתוח תוכנה מוצגות בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 38 - נכסים בלתי מוחשיים (IAS-38 - Intangible Assets) (להלן - "התקן"). בהתאם להוראות התקן, מוצגים הנכסים לפי העלות בנכוי הפחתה נצברת ובנכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.
- 2) ההפחתה מחושבת על בסיס הקו הישר על פני משך החיים השימושיים המשוער. תקופת ההפחתה מתבססת על הערכת המינהלה, לפיה תקופת ההנאה הצפויה מהנכס תתפרס על פני 5 שנים.

ח. זכאים לגמלה -

הזכאויות לגמלה למבוטחים מחושבות על ידי אקטואר המוסד עבור תביעות שהוגשו בגין שנת הדוח ובגין השנים הקודמות לה וטרם שולמו עד לתאריך הדוח על המצב הכספי, וכן עבור אומדן תביעות שטרם הוגשו אולם תיווצר בגין זכאות לתקופה שלפני תאריך הדוח על המצב הכספי. הזכאויות לגמלה חושבו בגין קצבאות המשולמות לפי חוק הביטוח הלאומי בלבד.

ט. התחייבות בגין קרנות מיועדות -

בהתאם לתקן חשבונאות ממשלתי מספר 1, "הצגת דוחות כספיים" תמיכות הן הטבות לרווחת הציבור המסופקות על ידי המוסד, שעבורן הוא אינו מקבל תמורה ישירה ממקבלי אותן הטבות, השווה בקירוב לערכם של השירותים שסופקו.

התמיכות נרשמות כהתחייבויות בדוחות הכספיים בתקופה בה התרחשו הארועים שיצרו את התמיכה, כל עוד מתקיימים כל אלה:

- 1) למוסד יש מחוייבות קיימת בגין התמיכה.
- 2) צפוי כי יידרש תזרים של משאבים החוצה בגין המחוייבות.
- 3) ניתן לאמוד את סכום התמיכה באופן מהימן.

התחייבויות אלה מתייחסות לפעולות בקרנות באמצעותן מממן המוסד על פי החוק פעולות מיוחדות בתחומים - שרותים לנכים, סיעוד, נפגעי עבודה פעולות מיוחדות ופיתוח שרותים לילדים בסיכון.

ההתחייבויות הן בגין הסכמים שנחתמו עם המוסד ואשר מחייבים אותו בתשלומים העומדים לפרעון לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי. השינוי בהתחייבויות נזקף להוצאות תמיכות בדוחות על הביצוע הכספי.

י. התחייבויות בגין זכויות עובדים בעת פרישה, פדיון ימי מחלה וימי חופשה שטרם נוצלו -

התחייבויות המוסד כלפי עובדיו וגמלאיו לפצויי פרישה מכוסות בעיקרן על ידי הפרשה לזכויות עובדים בעת פרישה ובחלקן על ידי הפקדות שוטפות בקופת פנסיה. החבות האקטוארית של המוסד כלפי עובדיו וגמלאיו מחושבת על ידי אקטואר המוסד. הפרשה זו כוללת גם את ההתחייבות לפצויי פרישה ולפדיון ימי מחלה. ההתחייבויות בגין ימי חופשה שלא נוצלו על ידי העובדים מכוסות על ידי הפרשות בדוחות הכספיים. חלקו של משרד האוצר במימון התחייבויות אלה חושב על פי השיעור הממוצע של השתתפותו בהוצאות המינהל ונרשם במסגרת נכסי המוסד.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. קרנות הביטוח -

קרנות הביטוח הן אומדני התחייבויות של ענפי הביטוח לתאריך הדוח על המצב הכספי כלפי אלה מהמבוטחים או תלויים, שלגביהם נוצרה עד ליום הדוח על המצב הכספי עילה לזכאות בין שכבר אושרה זכאותם ובין שעדיין לא אושרה ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה.

הקרנות אינן כוללות את התחייבויות המוסד הנובעות מייחולי המבוטחים לגמלאות שב"תהליך הרכישה". מאידך אין הדוח על המצב הכספי כולל בצד הנכסים את ייחולי המוסד להכנסות מדמי ביטוח שהמבוטחים יהיו חייבים בעתיד בעד השנים שלאחר שנת הדוח.

קרנות הביטוח מתייחסות לענפים: זקנה ושארים, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד המוגדרים על ידי המוסד כענפים ארוכי מועד. המוסד אינו מחשב קרן בענף ילדים. כמו כן המוסד אינו נוהג לחשב קרנות בענפים שהוגדרו על ידו כקצרי מועד.

הועדה הבינלאומית לתקינה חשבונאית למגזר הציבורי (IPSASB) של הפדרציה הבינלאומית של רואי החשבון (IFAC) בוחנת כיום את נושא התקינה החשבונאית בנוגע לקרנות ביטוח בגופים של ביטוח סוציאלי במגמה לפרסם תקן בינלאומי בנושא.

כאשר יפורסם תקן בינלאומי תשקול מינהלת המוסד את מדיניותה באשר לאופן חישוב הקרנות בכלל ענפי הביטוח.

קרנות הביטוח נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית שנתית המבוצעת על ידי אקטואר המוסד. (ראה באור 16).

יב. הפרשות -

הפרשות מוכרות כאשר למוסד קיימת מחויבות (משפטית או משתמעת) בהווה כתוצאה מאירועי העבר, בגינה צפוי שיידרש תזרים שלילי של משאבים המגלם הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות כדי לסלקה וכן ניתן לערוך אומדן מהימן של סכום המחויבות. הסכום המוכר כהפרשה הינו האומדן הטוב ביותר של מינהלת המוסד לגבי הסכום הנדרש לסילוק המחויבות הקיימת במועד הדיווח. כאשר ההשפעה של ערך הזמן הינה מהותית, סכום ההפרשה ימדד לפי הערך הנוכחי של ההוצאות הנדרשות לסילוק המחויבות.

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין:

המוסד מיישם את תקן חשבונאות ממשלתי מספר 23, בדבר "הכנסות מעסקאות שאינן חליפין (מסים והעברות)", הקובע את הטיפול החשבונאי - הכרה, מדידה, הצגה וגילוי, לגבי הכנסות הנובעות מעסקאות מיסוי והעברות.

1) עסקאות שאינן חליפין הן עסקאות שאינן כוללות חליפין של ערכים, השווים בקירוב זה לזה, בין הצדדים לעסקה.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין (המשך):

- (2) הכנסות מעסקאות שאינן חליפין כוללות הכנסות:
 - מסים - סכומים שהמוסד גובה מכוח החוק.
 - העברות - הכנסות מעסקאות שאינן חליפין, שאינן נובעות ממסים.
 - (3) נכס הנוצר כתוצאה מעסקה שאינה חליפין נמדד בעת ההכרה לראשונה לפי שווי ההוגן.
 - (4) תזרים פנימה של משאבים מעסקה שאינה חליפין אשר הוכר כנכס, יוכר כהכנסות, למעט סכום ההתחייבות שגם הוכר בהקשר לאותו תזרים פנימה.
 - (5) הכנסות מעסקאות שאינן חליפין נמדדות לפי סכום השווה לנכס שהוכר בגין אותה עסקה בניכוי ההתחייבות שהוכרה.
- בהתאם לכך הכנסות מעסקאות שאינן חליפין נכללות בדוחות על הביצוע הכספי כמפורט להלן:

א. מיסים - הכנסות דמי ביטוח

- (1) הכנסות דמי ביטוח נרשמות על בסיס מצטבר כמפורט להלן:
 - הכנסות ממעסיקים בגין עובדים שכירים - על פי דיווחי המעסיקים בהתאם לשכר העובדים. כאשר לא התקבל דיווח נרשם החיוב על פי קביעת המוסד.
 - הכנסות מלא שכירים - על פי חיובי המוסד בהתאם לשומת המס האחרונה של המבוטח או בהתאם לשיעור המינימלי הקבוע בחוק.
- (2) הכנסות דמי ביטוח מוצגות בתוספת שיפוי מהאוצר כמפורט להלן:
 - על פי הוראות סעיף 339 לחוק, משפה משרד האוצר את המוסד בגין הפחתת דמי ביטוח כפי שנקבע בסעיף 338 לחוק, בשעורים הקבועים בחוק מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעסיקים ומעובדים לא שכירים.
 - על פי הוראות סעיף 32 (ג) לחוק (בתוקף מילוי 2002), מקציב האוצר למוסד מדי חודש סכומים בשעורים הקבועים בחוק מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעסיקים ומעובדים לא שכירים בחודש שלגביו מחושב התשלום. החל משנת 2003 מתקבל שפוי האוצר רק על פי הוראות סעיף 32 (ג).
- (3) דיווחי המעסיקים וחיובי הלא שכירים כוללים דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות. הכנסות מדמי ביטוח כוללות הכנסות בגין ביטוח לאומי בלבד.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין (המשך):

ב) העברות - השתתפות תקציב המדינה

הכנסות מהשתתפות תקציב המדינה נרשמות על בסיס מצטבר. סעיף 32 לחוק מחייב את אוצר המדינה להשתתף בתקציב המוסד לביטוח לאומי בענפים: ילדים, זקנה ושארים, נכות, סיעוד ואמהות. השתתפות הממשלה לפי סעיף 32 בשנת 2013 הינה:

- (1) בענף ילדים - מחודש ינואר ועד חודש יולי 210% מתקבולי דמי הביטוח של הענף ומחודש אוגוסט ועד דצמבר 166% (שנה קודמת - מחודש ינואר ועד חודש מאי 204.5% ומחודש יוני ועד חודש דצמבר - 210%).
- (2) בענף זקנה ושארים - שיעור של 17.10% (שנה קודמת - 17.10%) מתקבולי דמי הביטוח של הענף.
- (3) בענף נכות כללית - שיעור של 13% (שנה קודמת - 13%) מתקבולי דמי הביטוח של הענף ו-50% מתשלומי קצבת "נכה קודם".
- (4) בענף סיעוד - כיסוי תשלומים לזכאים לגמלת סיעוד שאינם זכאים לקצבת זקנה על פי החוק מאחר ועלו לארץ לאחר גיל הזכאות.
- (5) בענף אמהות - החל משנת 2007 כיסוי תשלומים שהוציא המוסד למתן מענק אשפוז, כשהוא מעודכן בשיעור העדכון כהגדרתו בלוח ב'1 לחוק.

יד. הכרה בהכנסות מעסקאות חליפין:

המוסד מיישם את תקן חשבונאות ממשלתי מספר 9, בדבר "הכנסות מעסקאות חליפין", הקובע את הטיפול החשבונאי - הכרה, מדידה, הצגה וגילוי, לגבי הכנסות הנובעות ממכירת סחורות, הספקת שירותים ושימוש שנעשה על ידי אחרים בנכסי המוסד, המניב ריבית, תמלוגים ודיבידנדים.

(1) הכנסות מריבית, תמלוגים או דיבידנדים, הנובעות משימוש שעושים אחרים בנכסי המוסד מוכרות בתנאי שסכום ההכנסות ניתן למדידה באופן מהימן, וצפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו למוסד. הכנסת ריבית מוכרת תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

(2) הכנסות ממכירת מקרקעין מוכרות כאשר הסיכונים וההטבות העיקריים הכרוכים בבעלות עברו לרוכש, בדרך כלל בעת המסירה ומלוא תשלום התמורה על ידי הרוכש למוסד.

טו. גמלאות ותשלומים אחרים -

גמלאות ותשלומים אחרים כוללים הוצאות על פי החוק בלבד ואינם כוללים גמלאות הממומנות ע"י אוצר המדינה על פי סעיף 9 וסעיף 284 לחוק ועל פי חוקים אחרים.

תשלומים בעין כוללים בעיקר הוצאות בגין שיקום, סיוע משפטי, דמי קבורה, הוצאות ריפוי נפגעי עבודה, הסעת יולדות, תשלומים לקופות גמל ותשלומים לספקי שרותי סיעוד.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. גמלאות ותשלומים אחרים (המשך)-

תשלומים אחרים על פי חוק כוללים בעיקר הוצאות בגין מפעלים מיוחדים, מחקרים (סעיף 36 לחוק), הקרן לפיתוח שרותים לנכים (סעיף 220 לחוק), פעולות למניעת תאונות (סעיף 36 לחוק), שיפוי שרות התעסוקה (סעיף 30 לחוק), פיתוח שרותי סיעוד (סעיף 237 לחוק), פעולות מיוחדות למניעת תאונות בעבודה (סעיף 149 לחוק) ופיתוח שרותים לילדים בסיכון (סעיף 74 לחוק).

טז. הוצאות הנהלה וכלליות :

(1) הוצאות הנהלה וכלליות הן הוצאות תפעוליות הכרוכות בביצוע הפעילות השוטפת של המוסד.

(2) הוצאות הנהלה וכלליות מוצגות בניכוי חלקם היחסי של הממשלה וקופות החולים, הנובע מביצוע חוקים שונים בדבר מתן גמלאות ומביצוע חוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד - 1994 (להלן: חוק ביטוח בריאות), כמפורט להלן:

(א) על פי הוראות סעיף 9(ב) לחוק נושאת הממשלה בחלק יחסי מהוצאות הנהלה וכלליות כפי שהיו בפועל, הנובעות מביצוע הסכמים בדבר מתן גמלאות בשיעור הקבוע בחוק.

(ב) על פי הוראות סעיף 15(ג) לחוק ביטוח בריאות, נושאות קופות החולים בחלק יחסי מהוצאות הנהלה וכלליות בשיעור שנקבע בתקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הוצאות המוסד), התשנ"ה - 1995. השתתפות קופות החולים מוגבלת לתקרה של 0.5% מתקבולי דמי ביטוח בריאות (לא כולל הוצאות שמוחסות באופן ישיר).

יז. מגזרים -

המוסד מיישם את תקן חשבונאות ממשלתי מס' 18 בדבר "דיווח מגזרי" הקובע את הכללים לדיווח על מידע כספי לפי מגזרים.

מגזר הוא פעילות הניתנת להבחנה או קבוצת פעילויות הניתנות להבחנה של המוסד, העשויות להניב הכנסות ובגינן עשויות להתהוות לו הוצאות ואשר התוצאות שלו נסקרות באופן סדיר על ידי מקבלי החלטות והמינהלה של המוסד, על מנת לאפשר להם לעמוד באחריותם הניהולית, להעריך את ביצועי העבר של המוסד בהשגת מטרותיו ולקבל החלטות בדבר הקצאת משאבים של המוסד בעתיד.

באורים לדוחות הכספיים

באור 3 – מזומנים ושוי מזומנים

הרכב:

31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
775,214	851,115
3,021	3,314
2,391	1,043
<u>780,626</u>	<u>855,472</u>

בבנק ישראל
בבנק הדואר
בבנקים אחרים

באור 4 – חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין – דמי ביטוח

א. הרכב:

31 בדצמבר	
*2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,438,896	3,708,790
(100,002)	(173,142)
<u>3,338,894</u>	<u>3,535,648</u>
4,953,036	5,274,929
(4,828,974)	(5,174,790)
<u>124,062</u>	<u>100,139</u>
3,462,956	3,635,787
(1,071,611)	(1,101,888)
<u>2,391,345</u>	<u>2,533,899</u>
2,461,795	2,542,374
(976,999)	(969,501)
<u>1,484,796</u>	<u>1,572,873</u>
(613,738)	(652,410)
<u>871,058</u>	<u>920,462</u>
246,226	219,538
505,963	454,871
2,279	2,498
<u>4,016,871</u>	<u>4,131,269</u>

מעסיקים, נטו (ב. להלן) :
מעסיקים פעילים (ג. להלן)
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

מעסיקים שאינם פעילים
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

חלק החובות השייכים לקופות החולים (ד. להלן)

סה"כ מעסיקים

לא שכירים, נטו

בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

חלק החובות השייכים לקופות החולים (ד. להלן)

סה"כ לא שכירים

חוב דמי ביטוח המוסדר ע"י כרטיסי אשראי

המחאות לגביה

חובות דמי ביטוח אחרים

סה"כ חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין -
דמי ביטוח

*מוין מחדש

באורים לדוחות הכספיים

באור 4 – חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין – דמי ביטוח (המשך)

- ב.** יתרות הזכות קוזזו מיתרות החובה. הסכומים כוללים הפרשי הצמדה וקנסות על פיגור בתשלום דמי ביטוח על פי סעיף 364 לחוק.
- ג.** יתרת חובות המעסיקים הפעילים כוללת הכנסות לקבל בגין חודש דצמבר על סך של כ-3,400 מיליוני ש"ח, מתוכם סכומים בגין קופת חולים, בסך של 1,066 מיליוני ש"ח העומדים לגבייה ב-15 בינואר 2014. (שנה קודמת 3,425 מיליוני ש"ח, כולל חלק החובות בגין קופות חולים בסך 1,092 מיליוני ש"ח).
- ד.** בהתאם לחוק ביטוח בריאות (בעבר לפי חוק מס מקביל שתוקפו היה עד ליום 31 בדצמבר 1995) גובה המוסד עבור קופות החולים דמי ביטוח בריאות מן המעסיקים והלא שכירים כחלק מדמי הביטוח. סכומים אלה אינם שייכים למוסד והוא מחוייב להעבירם לקופות החולים עם הגביה.

באור 5 – חובות הציבור

א. הרכב:

31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,064,130 (790,190)	1,137,250 (868,884)	חובות הציבור בגין גמלאות (ב. להלן) בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
273,940	268,366	
2,665,985 (2,543,779)	2,959,113 (2,823,993)	חובות תאגידיים בפירוק (ג. להלן) בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
122,206	135,120	
1,081,987 (208,789)	1,127,741 (169,726)	פיצוי מצד שלישי (ד. להלן) בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
873,198	958,015	
1,269,344	1,361,501	סה"כ חובות הציבור

באורים לדוחות הכספיים

באור 5 – חובות הציבור (המשך)

- ב. יתרות החייבים במספר ענפי גמלאות אינן כוללות הפרשי הצמדה אשר נרשמים רק בעת גביית החוב בפועל.
על פי מדיניות מינהלת המוסד נמחקו בשנת הדוח כ-10 מיליוני ש"ח (שנה קודמת כ-14 מיליוני ש"ח) חובות אבודים, מחובות הציבור.
- ג. חוב מעבידים בגין תשלומי שכר עבודה וסוציאליות ששולמו ע"י המוסד לעובדי תאגידים בפירוק.
- ד. היתרה משקפת את הסכומים להם זכאי המוסד על פי סעיף 328 לחוק מחברות ביטוח וגורמים נוספים, בגין גמלאות המשולמות על ידו לזכאים בשל פגיעה בעבודה, תאונות וכו'.

באור 6 – חייבים אחרים

א. הרכב:

31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
35,393	36,431
9,829	9,189
23,311	20,988
68,533	66,608

מפרעות והלוואות לעובדים (ב. להלן)
הוצאות מראש
אחרים

- ב. המפרעות לא צמודות, אינן נושאות ריבית ועומדות לפירעון בתקופה של 6-36 חודשים.

באור 7 – פקדונות בבנק

פקדונות ב"בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ" למתן הלוואות לעובדי המוסד. ההלוואות ניתנות למטרות שיכון ודירור, רכישת רכב, מימון שכר לימוד ועוד. הריבית על כל סוגי ההלוואות היא בשעור שנקבע מעת לעת על ידי החשב הכללי. החל מינואר 2009 אין מרווח לבנק יהב תמורת ניהול הפקדון, ביצוע מתן הלוואות וגבייתן.

באורים לדוחות הכספיים

באור 8 - ממשלת ישראל

א. יתרות לזמן קצר

31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(232,630)	(108,600)	משרד האוצר
(125,422)	(71,254)	בגין החזר תשלומי גמלאות (ג. להלן)
(65,170)	(63,214)	בגין הקצבות האוצר
15,723	(12,086)	בגין שיפוי האוצר
(18,054)	(16,739)	בגין תביעות נגד צד שלישי
		מס הכנסה בגין ניכויים ומע"מ
(425,553)	(271,893)	סך יתרות לזכות משרד האוצר
12,020	14,172	משרד הבטחון (ג. להלן)
121,999	112,444	סכומים לקבל ב(1)
(291,534)	(145,277)	

ב. יתרות לזמן ארוך

31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,048,887	1,129,727	סכומים לקבל (1)
3,949,766	3,818,400	חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד (2)
173,322	144,700	חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות (2)
5,171,975	5,092,827	

(1) סכומים לקבל בגין חלקו של משרד האוצר בהתחייבויות המוסד לזכויות עובדים בעת פרישה, בזכאים לגמלת סיעוד, פדיון ימי מחלה וימי חופשה שטרם נוצלו.

(2) חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד - בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד על פי דרישתו על הוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושב ישראל שעלה לפי חוק השבות ואינו מבוטח בביטוח זקנה ושארים. חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות - בהתאם לסעיף 32(ב) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד, על פי דרישתו, בשעור של 50% מכל הוצאה שהוציא למתן גמלאות לנכים שהיו נכים קודם ליום 1 באפריל 1984.

באורים לדוחות הכספיים

באור 8 – ממשלת ישראל (המשך)

ג. המוסד מבצע תשלומי גמלאות, שאינן נכללות בחוק הביטוח הלאומי. תשלומים אלה מתבצעים על פי חוקים והסכמים שונים. על פי סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי, ממומנים תשלומים אלה על ידי אוצר המדינה ומשרד הבטחון. החזרי תשלומי הגמלאות כוללים השתתפות משרד האוצר בהוצאות הנהלה וכלליות בסך של 336 מיליוני ש"ח. גמלאות אלה אינן נחשבות כגמלאות גבייתיות ועל כן אינן מופיעות בדוחות על הביצוע הכספי. להלן פרוט התשלומים ששולמו עבור משרד האוצר ומשרד הבטחון.

תשלומי גמלאות שבמימון משרד האוצר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,520,115	2,608,807	הבטחת הכנסה
2,265,749	2,157,873	גמלאות זקנה ושארים מיוחדות
1,569,767	1,621,586	השלמת הכנסה זקנה ושארים
1,119,925	1,174,173	קצבת ניידות
465,993	461,448	נפגעי איבה
214,665	217,789	דמי מזונות
173,128	193,859	פוליו
186,578	190,717	מענקי לימודים למשפחות חד הוריות
136,205	142,102	פיצויים לנפגעי הקרנות
34,435	39,351	אסירי ציון וחסידי אומות העולם
6,038	6,835	מתנדבים
6,677	5,863	תגמול ליתום עקב אלימות במשפחה
10,000	5,000	קרן רווחה למשרתים במילואים
3,324	4,063	נכות עולים
2,756	3,243	סיעוד לעולים
2,158	2,077	נפגעי עירו דם
9	-	אבטלה - הסכם מיוחד
5	8	סיעוד - עידוד העסקת עובדים ישראליים
738	988	שוונות
8,718,265	8,835,782	

תשלומי גמלאות שבמימון משרד הבטחון:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,114,559	1,098,043	תגמולי מילואים
24,694	27,407	אבטלה למשחררי צבא קבע
304	307	דמי לידה לחיילות משוחררות
1,139,557	1,125,757	

באורים לדוחות הכספיים

באור 8 – ממשלת ישראל (המשך)

ג. המשך -

חובות גמלאות נטו (גמלאות שבמימון משרד האוצר):

31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
448,527	438,255	הבטחת הכנסה
144,977	145,630	גמלאות זקנה ושארם מיוחדות
86,742	86,107	השלמת הכנסה זקנה ושארם
49,215	52,880	דמי מזונות
41,035	40,605	קצבת ניידות
11,976	12,547	מענקי לימודים למשפחות חד הוריות
1,460	1,637	פיצויים לנפגעי הקרנות
(14,767)	(15,982)	אחרים
<u>769,165</u>	<u>761,679</u>	

באור 9 – איגרות חוב של ממשלת ישראל

א. המוסד משקיע את יתרות הכספים באיגרות חוב מסדרות מיוחדות המונפקות עבורו ע"י בנק ישראל (להלן: האיגרות):

האיגרות המונפקות הן משני סוגים, בתנאים המפורטים להלן. ההשקעה בתקופת הדוח מתחלקת באופן שווה בין שני הסוגים.

האיגרות צמודות למדד המחירים לצרכן ונושאות ריבית צמודה (המשולמת אחת לשישה חודשים).

ב. התנאים:

(1) איגרות חוב מסוג "עיבל": איגרת ל-20 שנה הנושאת ריבית צמודה למדד המחירים לצרכן בשיעור שנתי של 5.5% כשמדד הבסיס הוא המדד אשר פורסם בחודש ההשקעה. האיגרת נפרעת ב-12 תשלומים שנתיים החל מהשנה התשיעית.

(2) איגרות חוב בריבית משתנה: איגרת ל-17 שנה הנושאת ריבית צמודה למדד המחירים לצרכן כשמדד הבסיס הוא המדד המתייחס לחודש ההשקעה. האיגרת נפרעת ב-12 תשלומים שנתיים החל מהשנה השישית. הריבית על איגרת זו נקבעת על פי מועד ההנפקה בשיטה שהוסכמה עם משרד האוצר והיא מותאמת לריבית על איגרות חוב, המונפקות על ידי הממשלה באותו חודש. (שיעור הריבית ליום 31 בדצמבר 2013 - 1.47%, שנה קודמת 1.67%).

באורים לדוחות הכספיים

באור 9 – איגרות חוב של ממשלת ישראל (המשך)

ג. המודל שיושם לצורך הערכת השווי ההוגן הוא מודל היוון תזרימי המזומנים. איגרות החוב מוצגות בהתאם לתזרימי המזומנים המהוונים, שינבעו למוסד במהלך תקופת איגרות החוב.

ד. ריבית ההיוון - לצורך ביצוע ההיוון נלקח וקטור ריביות של אגרות תלוש אפס (Zero Coupon).

ה. ההרכב :

31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
210,600,000	216,000,000

(1) איגרות חוב של ממשלת ישראל לפי השווי ההוגן

31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
92,040,246	96,417,989
77,138,989	80,274,726
169,179,235	176,692,714

(2) איגרות חוב של ממשלת ישראל לפי העלות המותאמת

"עיבל"
איגרת חוב החל מ - 1.4.00

ו. פירעונות

2013	
*12,121,447	שנת 2014
11,103,903	שנת 2015
11,621,516	שנת 2016
12,205,770	שנת 2017
129,640,078	שנים 2018 - 2033
176,692,714	

* כולל ריבית שנצברה ליום 31 בדצמבר 2013 בסך 1,469 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2012 - 1,437 מיליוני ש"ח).

א. הרכב הרכוש והפחת שנגבר במגוון, לפי קבוצות עקרויות, והתנועה בהם בשנת 2013, הינם:

סך הכל	רהוט וצויד משרדי	כלי רכב	מחשבים וצויד היקפי	שיפורים במושכר	קרקע ובניינים	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,113,982	82,897	16,328	189,411	26,947	798,399	עלות ועוד הוגן: ליום 1 בינואר 2013 תוספות השנה גריעות
33,346	12,406	3,774	5,905	3,787	7,474	
(3,256)	-	(3,256)	-	-	-	
1,144,072	95,303	16,846	195,316	30,734	805,873	
233,666	32,817	6,347	183,244	11,258	-	פחת שנגבר: ליום 1 בינואר 2013 תוספות השנה גריעות
24,962	5,229	2,652	3,983	1,852	11,246	
(2,468)	-	(2,468)	-	-	-	
256,160	38,046	6,531	187,227	13,110	11,246	
887,912	57,257	10,315	8,089	17,624	794,627	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2013
880,316	50,080	9,981	6,167	15,689	798,399	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2012

באורים לדוחות הכספיים (המשך)

באור 10 - רכוש קבוע (המשך)

ב. הערכה מחדש של קרקע ומבנים - כאמור בבאור 2' לעיל, החל משנת 2012 מציג המוסד את הקרקע והמבנים לפי מודל הערכה מחדש, בהתאם לכך המוסד התקשר עם שמאיי מקרקעין שהינם מעריכי שווי מקצועיים בלתי תלויים, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנים שבבעלותו. השווי ההוגן נקבע בהתייחס לראיות מבוססות שוק. יום ההערכה מחדש הינו 31 בדצמבר 2012. עקב השימוש במודל הערכה מחדש, נוצרה קרן הערכה מחדש שיתרתה למועד ההערכה הינו 152,242 אלפי ש"ח.

במידה והקרקע והמבנים היו נמדדים תוך שימוש במודל העלות, ערכיהם בספרים היו כדלקמן:

31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
905,945	913,419	עלות
(260,088)	(271,334)	פחת שנצבר
645,857	642,085	יתרה מופחתת

ג. זכויות המוסד בקרקע ובניינים הינן כדלקמן:

31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
588,242	587,312	רשום זכויות / בטאבו
210,157	207,315	ללא רישום ע"ש המוסד (ד. להלן)
798,399	794,627	

ד. הזכויות במקרקעין טרם נרשמו על שם המוסד והן רשומות על שם צד ג', אולם כלולה בהן הערת אזהרה לטובת המוסד, זאת מאחר וטרם הוסדרו הליכי הרישום בין המוסד, צד ג' ולשכת רישום המקרקעין.

ה. מחשבים וציוד היקפי, כלי רכב, רהוט וציוד משרדי מוצגים בניכוי החלק שמומן על ידי משרד האוצר וקופות החולים שעלותו המופחתת מסתכמת בכ-20 מיליוני ש"ח.

באור 11 - נכסים בלתי מוחשיים - עלויות פיתוח תוכנה

א. הרכב:

יתרה לגמר השנה	תוספות במשך השנה	יתרה לתחילת השנה	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
594,608	101,714	492,894	העלות*
360,810	45,497	315,313	פחת שנצבר
233,798		177,581	עלות מופחתת
119,511	54,068	65,443	* בזה עלויות בגין פרויקט תב"ל שטרם הופחתו

ב. העלויות מוצגות בניכוי החלק שמומן על ידי משרד האוצר וקופות החולים שעלותו המופחתת מסתכמת בכ-63 מיליוני ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים

באור 12 – זכאים אחרים

א. הרכב:

31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
114,563	15,777
-	-
114,563	15,777
29,322	31,154
54,770	56,128
58,939	61,072
189	187
22,738	7,917
165,958	156,458
280,521	172,235

קופות חולים
 מס בריאות (ב. להלן)
 שרותים רפואיים לנפגעי עבודה (ג. להלן)

ספקים ונותני שרותים
 עובדים בגין שכר
 הפרשה לחופשה
 מוסדות אשפוז
 שונים

- ב.** בהתאם לחוק ביטוח בריאות (ובעבר לפי חוק מס מקביל שתוקפו היה עד ליום 31 בדצמבר 1995) גובה המוסד עבור קופות החולים דמי ביטוח בריאות מן המעסיקים והלא שכירים כחלק מדמי הביטוח.
- סכומים אלו אינם בבעלות המוסד ועם גבייתם הוא מחויב להעבירם. בתום כל שנת דיווח נערכת התחשבות סופית על פי סכומי הגבייה השנתיים.
- ג.** על פי הסכמים עם קופות החולים נותנות הקופות שרותים רפואיים לנפגעי עבודה. המוסד מעביר לקופות החולים מקדמות על חשבון השרותים שנתנו. ההתחשבות עם קופות החולים לשנת 2013 טרם הסתיימה.

באורים לדוחות הכספיים

באור 13 - זכאים לגמלה

א. הרכב:

31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
42,018	32,113
389,800	341,100
691,000	743,200
851,800	952,900
321,400	474,000
27,300	23,900
278,500	358,500
445,000	467,900
933,100	829,800
6,400	7,900
3,944,300	4,199,200
3,986,318	4,231,313

גמלאות עומדות לפרעון

זכאויות לגמלה לפי ענפים

זקנה ושארים
נכות כללית
נפגעי עבודה
אימהות
ילדים
אבטלה
סיעוד
פשיטת רגל
נפגעי תאונות

ב. הזכאויות לגמלה מחושבות עבור תביעות שהוגשו בגין שנת הדוח והשנים הקודמות לה, אשר טרם שולמו עד לתאריך הדוח על המצב הכספי, וכן עבור אומדן תביעות שטרם הוגשו אולם תיווצר בגינן זכאות לתקופה שלפני תאריך הדוח על המצב הכספי.

ג. החישובים והאומדנים נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית שנתית המבוצעת על ידי אקטואר המוסד, על בסיס הנחות יסוד כפי שנקבעו על ידי מינהלת המוסד.

ד. הזכאויות חושבו לקצבאות המשולמות על פי החוק בלבד והן מחושבות בהתבסס על הנתונים, השיטה וההנחות כמתואר בסעיפים ה-ז להלן -

ה. בסיסים לעריכת נתונים:

(1) נתונים על תשלומי הגמלאות - בעיקר תשלומי גמלאות אשר שולמו בשנת הדוח עבור זכאות בגין שנת הדוח ובגין שנים שקדמו לה.

(2) חלק האוצר בגין ענף סיעוד - בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד על פי דרישתו על הוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושב ישראל שעלה לפי חוק השבות ואינו מבוטח בביטוח זקנה ושארים. חלקו של האוצר נרשם בסכומים לקבל במסגרת נכסי המוסד.

ו. השיטה -

הזכאויות חושבו בהתאם לשיטת "המשולש" לפיה מחשבים משקלים לשעורי התשלומים הרטרואקטיביים.

באורים לדוחות הכספיים

באור 13 – זכאים לגמלה (המשך)

ז. הנחות יסוד:

- (1) הערכת ההתחייבות מבוססת על נתונים וחישובים סטטיסטיים של שיעור התשלומים הרטרואקטיביים שיהיו אחרי תאריך הדוח עבור זכאיות בגין שנת הדוח ובגין שנים שקדמו לה.
- (2) ההתחייבויות כוללות אומדן של תביעות שטרם הוגשו למוסד אך מתייחסות לשנת הדוח או לשנים שקדמו לה.

באור 14 – התחייבות בגין קרנות מיועדות

א. הרכב:

31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
216,509	232,630	קרן פתוח שרותים לנכים
107,311	111,201	קרן קידום תוכניות סיעוד
33,455	41,154	קרן מפעלים מיוחדים
36,271	40,364	קרן פתוח שרותים לילדים בסיכון (ג. להלן)
17,326	15,283	קרן מנוף לנפגעי עבודה
410,872	440,632	
138,890	138,377	בניכוי התחייבויות שוטפות
271,982	302,255	

ב. על פי החוק, מחויב המוסד לממן באמצעות קרנות פעולות מיוחדות בתחומים: שרותים לנכים, סיעוד, נפגעי עבודה ופעולות מיוחדות. במסגרת חוק תכנית ההבראה לכלכלת ישראל, אושר ביום 1 ביוני 2003 תיקון מספר 61 לחוק הביטוח הלאומי שהגדיר את הסכומים המירביים שהמוסד יכול להתחייב בהם מדי שנה בגין הפעילות בכל אחת מהקרנות. קודם התיקון הסכום המירבי של המימון הוגדר בחוק כאחוז מאומדן הגביה.

ג. תיקון 61 לחוק מסדיר פעולות מיוחדות במסגרת קרן נוספת - הקרן למימון פעולות לפיתוח שרותים לילדים בסיכון. בשנת 2006 הוצגה קרן זו לראשונה ובמסגרתה יכול המוסד להתחייב עד שנת 2007 כולל. תיקון 134 לחוק האריך את תוקף הקרן עד שנת 2014 כולל. במהלך שנת 2013, במסגרת תיקון 149 לחוק הפכה הוראת השעה להוראת קבע ובסיס התקצוב הועמד על 20 מיליוני ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים

באור 15 – התחייבויות בגין זכויות עובדים

א. הרכב :

31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
28,600	33,000
4,668,000	5,178,000
<u>4,696,600</u>	<u>5,211,000</u>

התחייבות בגין סיום יחסי עובד מעביד (1)
התחייבות בגין פנסיה תקציבית (2)

(1) התחייבות בגין סיום יחסי עובד מעביד:

31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
26,000	30,000
2,600	3,000
<u>28,600</u>	<u>33,000</u>

בשל פיצויי פיטורים
בשל ימי מחלה

בהתאם לחוקי העבודה וההסכמים הקיימים, מכוסות רוב התחייבויות המוסד בגין פיצויי פיטורים, על ידי הפקדות שוטפות לקופות הגמל (כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005, הכוללות את קרנות הפנסיה, קופות הביטוח וקופות הגמל לתגמולים ולפיצויים, להלן "קופות גמל"), מתוקף סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963.

סכומי הצבירה בקופות הגמל הינם על שם העובד. קופות הגמל מקבלות על עצמן את חבות המוסד הנובעת מהסכמי העבודה ומשחררות את המוסד מתשלומים נוספים, על החלק הרלוונטי של ההתחייבויות.

(2) התחייבות בגין פנסיה תקציבית:

31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,597,400	3,047,000
2,070,600	2,131,000
<u>4,668,000</u>	<u>5,178,000</u>

עובדים פעילים
גמלאים מקבלי קצבה

2012	2013
מספר זכאים	מספר זכאים
1,952	1,897
1,500	1,531
<u>3,452</u>	<u>3,428</u>

עובדים פעילים
גמלאים מקבלי קצבה

באורים לדוחות הכספיים

באור 15 – התחייבויות בגין זכויות עובדים (המשך)

ב. התחייבות בגין סיום יחסי עובד מעביד ובגין פנסיה תקציבית:

התחייבויות המוסד כוללות את ההתחייבויות הבאות:

- (1) התחייבויות בגין השלמת פיצויי פיטורין לעובדי המוסד שהסדר הפנסיה החל לגביהם אינו הסדר פנסיה תקציבית.
- (2) התחייבויות לפי חוק שירות המדינה (גמלאות) (נוסח משולב), תש"ל-1970 (להלן "חוק הגמלאות"), מחושבות בהתבסס על הנתונים, השיטה וההנחות כמבואר בסעיף ג' להלן.
ההתחייבויות שחושבו הן לקבוצות הבאות:
 - א) ההתחייבויות לקצבה עתידית בשל עובד פעיל וכן ההתחייבות לקצבת שארים וקצבה בשל מצב בריאות לקוי בשל עובד כאמור.
 - ב) ההתחייבויות לקצבה עתידית בשל עובד אשר פרש לקצבה בשל מצב בריאות לקוי וכן ההתחייבויות לקצבת שארים בשל עובד כאמור.
 - ג) ההתחייבויות לקצבה בשל גמלאי אשר זכאי לקצבת פרישה לפי חוק הגמלאות ופרש מעבודתו עד ליום 31 בדצמבר 2013 וכן ההתחייבויות לקצבת שארים בשל גמלאי כאמור.
 - ד) ההתחייבויות לקצבאות שארים של עובד או גמלאי שנפטר עד ליום 31 בדצמבר 2013.

ג. בסיסים לעריכת נתונים:

(1) נתונים -

- א. נתוני שכר ופנסיה - נתוני השכר והפנסיה אשר שימשו להערכת ההתחייבויות לעובדים הם בעיקר נתוני המשכורת והקצבאות של חודש דצמבר 2013.
- ב. עובדים שאינם בפנסיה תקציבית - חושבה ההתחייבות להשלמת פיצויים בשיעור של 2.33% מהשכר לכל שנת עבודה עבור כל העובדים שאינם בפנסיה תקציבית לכל תקופת העבודה. חישוב ההתחייבות האמורה נעשה מטעמי שמרנות, שכן אין מחויבות להשלמה כאמור בשל נסיבות שונות של סיום עבודה.
- ג. חקיקה בנושא ניכוי תשלומים משכרו של עובד וגיל פרישה - בפרק ט"ז בחוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), תשס"ג-2003, נקבע כי לגבי מעביד אשר הסדר הפנסיה החל לגבי עובדים, או חלק מהם, הוא במסלול פנסיה תקציבית, ינכה המעביד תשלומים בשיעור של 2% מהמשכורת הקובעת המשולמת לעובד או לנושא משרה. בחוק גיל פרישה תשס"ד - 2004, נקבע כי גיל פרישת חובה יועלה בהדרגה מגיל 65 לגיל 67 לגברים ולנשים. בהתאם לכך, תוקן חוק הגמלאות, כך שגיל פרישת חובה לעובד מדינה שונה בהתאם לאמור.

באורים לדוחות הכספיים

באור 15 – התחייבויות בגין זכויות עובדים (המשך)

ג. בסיסים לעריכת נתונים (המשך)

ד. שינוי מנגנון עדכון המשכורת הקובעת - ביום 14 ביולי 2009 התקבל בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), תשס"ט-2009, אשר כולל תיקוני חקיקה לחוק הגמלאות (להלן: תיקון לחוק הגמלאות). עיקרו של תיקון החקיקה הינו שינוי שיטת עדכון המשכורת הקובעת, כך שהמשכורת כאמור תעודכן אחת לשנה, בהתאם לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ה. שיעור גידול השכר הכללי:

- עובדים פעילים - נעשה שימוש בגורמים של האוצר (המתאימים לכל עובדי המדינה), בהתאם למחקר שבוצע בשנת 2012 המתייחס לשיעור גידול השכר הריאלי ולנתוני עזיבה.
- גמלאים מקבלי קצבה - גידול של 0% לשנה בפנסיית הגמלאי (וזאת בהתאם להסכם שנחתם באפריל 2008 ואושר בחוק ביולי 2009).

(2) שיטה -

מינהלת המוסד החליטה להשתמש בשיעור ההיוון הנלקח על ידי ממשלת ישראל בחישוב התחייבויות בגין זכויות עובדים הנכללות בדוחותיה הכספיים.

א. ההערכות נעשו לפי שווי הוגן ובשיטת Projected Unit Credit.

ב. ריבית ההיוון - שיעורי הריבית בהם נעשה שימוש בחישוב הערך הנוכחי של ההתחייבויות הינם וקטור ריביות של אגרות תלוש אפס (Coupon Zero).

ג. לוחות חיים וגריעה - נעשה שימוש בלוחות גריעה אשר עודכנו בהתאם לחוזר פנסיה של אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון שמספרו 1-3-2013 וקודמו לשנת 2013, בהתאם לנוסחת קצב הירידה בשיעורי התמותה בחוזר האמור. כמו כן נוסף גורם שיפור תמותה עתידי המשתנה לפי גיל ומין.

(3) הנחות היסוד - ההנחות האקטואריות העיקריות אשר היוו את הבסיס לחישוב ההתחייבות לפנסיה תקציבית:

א. כללי - החישוב נערך בהנחה שהעובדים ימשיכו בעבודתם עד למועד פרישתם לפי נסיון העבר. חישוב ההתחייבויות נערך על פי הוותק הפנסיוני שצבר הזכאי עד למועד הדוח הכספי ולפי שכר עתידי צפוי ובהנחה שהעובד יפרוש לפנסיית זקנה, במועד בו יתמלאו תנאי זכאותו על בסיס שיעורים של פרישות מוקדמות לפנסיה לפי גיל ומין. שיעורים אלה מבוססים על המספר היחסי של עובדים שפרשו לפנסיה בעבר.

באורים לדוחות הכספיים

באור 15 – התחייבויות בגין זכויות עובדים (המשך)

ג. בסיסים לעריכת נתונים (המשך)

- ב. ריבית ההיוון - שיעורי הריבית בהם נעשה שימוש בחישוב הערך הנוכחי של ההתחייבויות הינם וקטור ריביות של אגרות תלוש אפס (Zero Coupon).
- ג. נתוני שכר ועובדים - נתוני השכר והפנסיה אשר שימשו להערכת ההתחייבות לעובדים הם בעיקר נתוני המשכורת והקצבאות של חודש דצמבר 2013, בתוספת החלק היחסי של התשלומים השנתיים.
- ד. לוחות חיים וגריעה - נעשה שימוש בלוחות גריעה אשר עודכנו בהתאם לחוזר פנסיה של אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון שמספרו 1-3-2013 וקודמו לשנת 2013, בהתאם לנוסחת קצב הירידה בשיעורי התמותה בחוזר האמור. כמו כן נוסף גורם שיפור תמותה עתידי המשתנה לפי גיל ומין.
- ה. פרישות מוקדמות - נעשה שימוש בגורמים של האוצר (המתאימים לכל עובדי המדינה), בהתאם למחקר שבוצע השנה המתייחס לשיעור גידול השכר הריאלי ולנתוני עזיבה.
- ו. ההתחייבויות המדויקות של המוסד לקצבה יוודעו רק במועד פטירת העובד והגמלאי אשר יהיו המבוטחים האחרונים. עד לאותו מועד ניתן רק להעריך את ההתחייבויות באמצעות הנחות יסוד לגבי אירועים עתידיים שאינם וודאיים והמשפיעים על רמת הקצבאות שישולמו, מועד תחילת התשלום של כל קצבה עתידית ואורך תקופת התשלום של כל קצבה. הנחות אלו נבחנו מעת לעת ומעודכנות על בסיס נתונים עדכניים.
- ז. חלקו של משרד האוצר במימון ההתחייבויות:
חלקו של משרד האוצר במימון התחייבויות המוסד לפנסיה, פיצויי פיטורין ומחלה חושב על פי השיעור של השתתפותו בהוצאות הנהלה וכלליות ונרשם במסגרת נכסי המוסד.

באור 16 – קרנות הביטוח

א. הרכב :

31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
265,664,857	282,023,000
116,301,502	122,214,800
37,516,314	40,010,500
20,385,625	20,733,700
439,868,298	464,982,000

זקנה ושארים
נכות כללית
נפגעי עבודה
סיעוד

באורים לדוחות הכספיים

באור 16 – קרנות הביטוח (המשך)

ב. קרנות הביטוח הן אומדני התחייבויות של ענפי הביטוח בסוף שנת הדיווח כלפי אלה מהמבוטחים או תלוייהם, שלגביהם נוצרה עד יום הדוח על המצב הכספי עילה לזכאות בין שכבר אושרה זכאותם ובין שעדיין לא אושרה ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה.

הקרנות אינן כוללות את התחייבויות המוסד הנובעות מייחולי המבוטחים לגמלאות שב"תהליך הרכישה". מאידך אין הדוח על המצב הכספי כולל בצד הנכסים את ייחולי המוסד להכנסות מדמי ביטוח, שהמבוטחים יהיו חייבים בעתיד בעד השנים שלאחר שנת הדוח.

קרנות הביטוח מתייחסות לענפים: זקנה ושארים, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד המוגדרים על ידי המוסד כענפים ארוכי מועד. המוסד אינו מחשב קרן בענף ילדים. כמו כן המוסד אינו נוהג לחשב קרנות בענפים שהוגדרו על ידו כקצרי מועד.

ג. קרנות הביטוח נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית על ידי אקטואר המוסד, על בסיס הנחות יסוד כפי שנקבעו על ידי מינהלת המוסד. הקרנות מחושבות בהתבסס על הנתונים, השיטה וההנחות כמתואר בסעיפים ה-ז להלן.

ד. בסיסים לעריכת הנתונים:

(1) כללי - החישובים נעשו, בענפים מסוימים, על נתונים פרטניים (SERIATIM) עבור כל מבוטח ובענפים אחרים על נתונים מקובצים. כמו כן נערך חישוב לגבי מבוטחים שזכאים לקצבה ביום הדוח על המצב הכספי, אף אם טרם הגישו בקשה לקצבה (I.B.N.R - Incurred but not reported).

החישוב נערך על פי סכום הזכאות העומד לזכות המבוטח ביום המאזן, תוך התאמה לשינוי בסכום הקיצבה המעודכן נכון למועד החישוב.

(2) השתתפות האוצר:

(א) חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד - בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד, על פי דרישתו על הוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושב ישראל שעלה לפי חוק השבות ואינו מבוטח בביטוח זקנה ושארים.

(ב) חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות - בהתאם לסעיף 32(ב) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד, על פי דרישתו, בשיעור של 50% מכל הוצאה שהוציא למתן גמלאות לנכים, שהיו נכים קודמים ליום 1 באפריל 1984.

ה. השיטה - קרנות הביטוח חושבו לפי שיטת השווי ההוגן.

באורים לדוחות הכספיים

באור 16 – קרנות הביטוח (המשך)

- ו. ההנחות האקטואריות העיקריות אשר היוו את הבסיס לחישוב קרנות הביטוח:
- 1) ריבית ההיוון - שיעורי הריבית בהם נעשה שימוש בחישוב הערך הנוכחי של ההתחייבויות הינם וקטור ריבית של אגרות תלוש אפס (Zero Coupon).
 - 2) לוחות החיים והתמותה ששימשו בבסיס החישוב הינם:
 - א) בענף זקנה ושארים ובתת ענף תלויים של ענף נפגעי עבודה – נעשה שימוש בטבלאות תמותה המבוססות על פרסום הלמ"ס "לוחות תמותה שלמים של ישראל 2006-2010" והתאמה לשינויים בשיעור התמותה לאחר יום 31.12.2008 (נלקח מחוזר פנסיה 1-3-2013 מיום 30 בינואר 2013 של אגף שוק ההון במשרד האוצר, עם התאמות נדרשות למבוטחי המוסד לביטוח לאומי).
 - ב) בענף נפגעי עבודה (פרט לתת ענף תלויים) - נתוני התמותה לאוכלוסייה הכללית הינם על פי אמדן לשנת 2001.
 - ג) בענף נכות כללית – נעשה שימוש בטבלת תמותה של מקבלי קצבת נכות כללית מבוגרים, המבוססת על מחקר עדכני שנערך בלשכת האקטואר בשנת 2011.
 - ד) בענף סיעוד - נתוני התמותה על פי אמדן המבוסס על נתוני המוסד לשנים 1999-2000.
- ז. לענין בחינה מחדש של מדיניות המוסד באשר לאופן חישוב הקרנות בכלל ענפי הביטוח ראה באור 2'א.

באור 17 – הפרשה לתביעות משפטיות

המוסד מהווה צד בתביעות אזרחיות שונות המוגשות נגדו, אשר בחלקן עשויות להסתיים בפשרות או בפסקי דין נגד המוסד. ההליך השיפוטי עשוי לעיתים להימשך על פני מספר תקופות חשבונאיות, כאשר לאורך התקופה, אומדן ההוצאות בגין התביעות יכול להשתנות. מינהלת המוסד ויועציה המשפטיים, העריכו כי צפוי שחלק מתביעות אלה יגרמו למחויבות במוסד וכי קיים אומדן מהימן של סכום המחויבות.

ההתחייבות שהוכרה כהפרשה בדוח על המצב הכספי בגין תביעות אלה ליום 31 בדצמבר 2013, הינה 4.5 מיליוני ש"ח, לעומת 61.3 מיליוני ש"ח בשנה קודמת.

באורים לדוחות הכספיים

באור 18 – התחייבויות תלויות

המוסד מהווה צד בתביעות רבות המוגשות נגדו, שתוצאותיהן אינן ניתנות להערכה מהימנה או שלא ניתן לבצע אומדן מהימן של סכום המחויבות הצפוי בגינן. מאחר ולא ניתן כאמור להעריך את סיכויי התממשותן או לאמוד באופן מהימן את הסכום שעשוי להיפסק בגינן, לא הופרשה בגינן התחייבות בדוחות הכספיים, וניתן גילוי בלבד, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים. מודגש כי סכומי התביעות התלויות אינם מהווים אומדן לתוצאות התביעות בפועל, אלא להיקף החשיפה הנובעת מהסעד הנתבע.

סך התביעות ליום 31 בדצמבר 2013 אשר הוגשו כנגד המוסד מסתכמות בכ- 1,171 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012 סך של כ- 168 מיליוני ש"ח).

להלן פירוט התביעות המהותיות המרכיבות את סכום התלויה החשבונאית:

- א. תביעה ייצוגית שהוגשה כנגד המוסד בעניין החלת חוק ההתיישנות על חובות שגובה המוסד - התביעה כאמור טוענת כי על המוסד להימנע לחלוטין מגביית חובות שהתיישנו, והיא מתבססת על פסיקת בית המשפט העליון (בעניין נסייר) ועל מספר פסקי דין של בית הדין האזורי לעבודה. הערכת אובדן הגבייה ממעסיקים, במקרה של מחיקת חובות מוערך בכ- 400 מיליוני ש"ח ובנוסף נאמד החזר תשלומים שכבר נגבו בעד תקופה של שנתיים (כנהוג בתובענות ייצוגיות) בכ- 155 מיליוני ש"ח נוספים. לטענת המוסד, בשנים האחרונות ניתנו בבתי הדין האזוריים לעבודה פסיקות סותרות בעניין התיישנות חובות דמי ביטוח וגמלאות וכי הסוגיה כולה עדיין תלויה ועומדת בפני בית הדין הארצי לעבודה במסגרת דיון בעב"ל 1844/09/10. לדעת הנהלת המוסד, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, בהתחשב בעובדה שההליך הייצוגי מעוכב עד להכרעת בית הדין הארצי, הערכת הסיכון להתממשות התביעה נמוכה. יחד עם זאת הסכומים שבגינם חלה התיישנות הופרשו במסגרת החובות המסופקים. גיין סך של 155 מיליוני ש"ח לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
- ב. תביעה ייצוגית מטעם עמותת "ידיד", בשם המטפלות הסיעודיות, כנגד 19 חברות סיעוד המעסיקות אותן, לתשלום תגמול בגין זמן המעבר של המטפלות מבית המטופל למשנהו. התובענה שהוגשה עמדה על סך של 588 מיליוני ש"ח. חברות הסיעוד צרפו את המוסד להליך כ"צד בעל עניין". לדעת הנהלת המוסד, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים הסיכוי להתממשות התביעה הינו קלוש ועל כן לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
- ג. התביעות ליום 31 בדצמבר 2012 כללו תביעה בסכום של כ- 111 מיליוני ש"ח - תביעה שעיניינה החזר דמי ביטוח או הגדלות גמלאות מחליפות שכר בעקבות ביקורת ניכויים. התביעה שבנדון עניינה ביקורות ניכויים שערך המוסד ובעקבותיהן גבה דמי ביטוח נוספים מהמעסיק, בטענה שמדובר בסכומים שיש לראותם כשכר עבודה בידי עובד. טענת התביעה היא כי, הואיל ויש לראות בסכומים אלה כשכר, הרי שהיה על המוסד להגדיל בהתאמה את כלל הגמלאות מחליפות השכר ששולמו לעובדים, שהיו זכאים לגמלה בתקופה הרלוונטית. המוסד התחייב כי יקיים מנגנון של הגדלת גמלאות על בסיס ממוצע (קרי - כשנתגלה סכומים החייבים בדמי ביטוח במסגרת ביקורת ניכויים, והללו לא יוחסו לעובד ספציפי - ייחס אותם המוסד בחלוקה ממוצעת לכלל העובדים). בית המשפט המחוזי אישר את התובענה כייצוגית ופסק כי על המוסד לשלם סכומים המסתכמים בכ- 43 מיליוני ש"ח, בגין תביעה זו. סכום זה שולם במהלך שנת 2013.

באורים לדוחות הכספיים

באור 19 – הכנסות מעסקאות שאינן חליפין

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
29,246,257	31,586,716	א. דמי ביטוח מעסיקים
2,216,376	2,297,755	הכנסות דמי ביטוח ממעסיקים
		שיפוי האוצר
31,462,633	33,884,471	
(198,163)	(287,545)	שינוי בהפרשה לחובות מסופקים
<u>31,264,470</u>	<u>33,596,926</u>	
3,152,484	3,284,408	ב. דמי ביטוח לא שכירים
158,239	175,292	הכנסות דמי ביטוח מלא שכירים
		שיפוי האוצר
3,310,723	3,459,700	
(35,306)	4,877	שינוי בהפרשה לחובות מסופקים
<u>3,275,417</u>	<u>3,464,577</u>	

באורים לדוחות הכספיים

באור 19 – הכנסות מעסקאות שאינן חליפין (המשך)

ג. דמי ביטוח בריאות

על פי סעיף 15 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד 1994 גובה המוסד מהמבוטחים דמי ביטוח בריאות בדרך שבה הוא גובה דמי ביטוח לאומי, ומעבירם לקופות החולים.

(1) דמי ביטוח בריאות על פי דיווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
14,718,380	15,485,499
1,810,308	1,866,761
16,528,688	17,352,260
(111,771)	(128,790)
16,416,917	17,223,470

דמי ביטוח בריאות ממעסיקים
דמי ביטוח בריאות מלא שכירים

בניכוי הוצאות הפרשה לחובות מסופקים

(2) גביית דמי ביטוח בריאות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
14,664,504	15,323,811
1,750,372	1,830,709
1,702,966	1,762,039
14,277	5,111
18,132,119	18,921,670

דמי ביטוח בריאות ממעסיקים
דמי ביטוח בריאות מלא שכירים
דמי ביטוח בריאות מתשלומי גמלאות
דמי ביטוח בריאות מדמי ביטוח לפי סעיף 58

(3) הקצבה לסל הבריאות לקופות החולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
18,132,119	18,921,670
1,783,018	1,902,887
90,589	94,608
15,120	15,680
9,875	10,500
(1,898,602)	(2,023,675)
16,233,517	16,897,995

גביית דמי ביטוח בריאות
ניכויים על פי חוק:
עלות מחלות קשות
השתתפות בהוצאות מינהל
מד"א בגין שרותי נט"ן
מימון מועצת הבריאות

באורים לדוחות הכספיים

באור 19 – הכנסות מעסקאות שאינן חליפין (המשך)

ג. דמי ביטוח בריאות (המשך)

4) השלמת סל וקרן לפצועי נפגעי תאונות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
14,852,000	14,761,200	השלמת סל בריאות - משרד הבריאות
(1,189,725)	-	בניכוי השלמת סל שנה קודמת
425,273	430,512	קרן לפיצוי נפגעי תאונות
<u>14,087,548</u>	<u>15,191,712</u>	

על פי סעיף 13(א)(5) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד 1994 מימון עלות סל הבריאות לקופות החולים מושלם מתקציב המדינה כפי שיקבע מידי שנה בחוק התקציב השנתי. ההקצבה כאמור מועברת על ידי משרד הבריאות באמצעות המוסד לביטוח לאומי, המקצה את ההקצבה לקופות החולים.

באור 20 – הכנסות מהעברות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	השתתפות תקציב המדינה
2,623,934	2,734,276	זקנה ושארם
759,257	783,542	נכות כללית
932,225	976,419	סיעוד
198,141	270,869	אמהות
13,626,333	13,424,638	ילדים
5,443	5,459	הענקות מטעמי צדק
<u>18,145,333</u>	<u>18,195,203</u>	

באור 21 – הכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
7,582,721	7,748,465	מריבית על השקעות באיגרות חוב
2,323,763	3,188,735	מהפרשי הצמדה על השקעות באיגרות חוב
11,599,140	(2,113,479)	שערוך (שחיקת) איגרות חוב לפי שווי הוגן
62,703	39,248	מריבית בנק, עמלות וריבית מוסדות, נטו
<u>21,568,327</u>	<u>8,862,969</u>	

באורים לדוחות הכספיים

באור 22 – הכנסות אחרות, נטו

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
359,390	691,853
45,432	29,354
147	336
<u>404,969</u>	<u>721,543</u>

פיצוי צד שלישי (ב. להלן)
תאגיד בפרוק (ג. להלן)
רווח הון ואחרים

ב. פיצוי צד שלישי - הכנסות, לפי סעיף 328 לחוק, מחברות ביטוח ואחרים, בגין פיצוי על גמלה ששולמה למבוטח, כולל קיטון הפרשה לחובות מסופקים בסך 39 מיליוני ש"ח (שנה קודמת – גידול של 24 מיליוני ש"ח).

במסגרת חוק ההסדרים לשנת 2008 אושר תיקון מספר 102 לחוק הקובע כי המוסד לביטוח לאומי לא יהיה רשאי לתבוע לפי סעיף 328 את המדינה או את מערכת הבריאות הציבורית ומנגד יעביר אוצר המדינה למוסד מידי שנה סכום הקבוע לגבי אותה שנה בלוח טז' לחוק. הסכומים הנקובים בלוח טז' יעודכנו ב-1 בינואר מדי שנה לפי השינוי במדד. בשנת הדוח כלולה הכנסה מאוצר המדינה בגין סעיף 328 בסך של 167 מיליוני ש"ח.

ג. תאגיד בפרוק - הכנסות לפי סעיף 369 לחוק, ממעסיקים בגין תשלומים ששולמו ע"י המוסד לעובדיהם, או בגינם, לאחר פשיטת רגל של המעביד, בניכוי הפרשה לחובות מסופקים בסך 280 מיליוני ש"ח (שנה קודמת - 259 מיליוני ש"ח).

באור 23 – גמלאות ותשלומים אחרים

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
46,317,163	47,948,714
8,932,898	9,615,941
217,118	273,898
<u>55,467,179</u>	<u>57,838,553</u>

גמלאות
תשלומים בעין
תשלומים אחרים על פי חוק

באורים לדוחות הכספיים

באור 23 – גמלאות ותשלומים אחרים (המשך)

ב. פיצול לפי ענפים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
20,844,900	21,897,973	זקנה ושארים
10,336,461	10,939,233	נכות כללית
4,682,346	5,036,381	סיעוד
3,969,698	4,296,167	נפגעי עבודה
25,897	29,907	נפגעי תאונות
5,494,317	6,024,315	אמהות
7,021,990	6,175,017	ילדים
2,861,186	3,226,509	אבטלה
209,076	192,345	פשיטת רגל ופרוק תאגיד
21,308	20,706	הענקות מטעמי צדק
<u>55,467,179</u>	<u>57,838,553</u>	

באור 24 – תמיכות

א. הוצאות בגין תמיכות על פי הקרנות המיועדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
66,182	123,227	פיתוח שרותים לנכים
23,325	34,621	קידום תוכניות סיעוד
9,473	21,016	מפעלים מיוחדים
5,036	3,193	מנוף לנפגעי עבודה
6,758	20,714	פיתוח שרותים לילדים בסיכון
<u>110,774</u>	<u>202,771</u>	

ב. פיצול לפי ענפים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(143)	(59)	זקנה ושארים
69,637	136,538	נכות כללית
23,325	34,642	סיעוד
5,036	3,193	נפגעי עבודה
(193)	4,848	אמהות
10,044	22,202	ילדים
3,068	1,407	אבטלה
<u>110,774</u>	<u>202,771</u>	

באורים לדוחות הכספיים

באור 25 - גידול בקרנות הביטוח

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
37,605,157	16,358,143
12,607,480	5,941,920
4,581,914	2,494,186
2,176,559	479,441
<u>56,971,110</u>	<u>25,273,690</u>

זקנה ושארים
נכות כללית (ב. להלן)
נפגעי עבודה
סיעוד (ב. להלן)

ב. בניכוי חלקו של האוצר, ראה באור 8ב/2)

באור 26 - שכר עבודה ונלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
856,731	905,377
349,717	509,673
<u>1,206,448</u>	<u>1,415,050</u>
(334,883)	(353,982)
<u>871,565</u>	<u>1,061,068</u>

שכר ונלוות
הפרשה לזכויות עובדים בגין פרישה

בניכוי - השתתפות גורמי חוץ

באור 27 - הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
96,273	101,677
137,729	145,632
86,466	87,346
67,857	75,687
195,948	107,731
<u>584,273</u>	<u>518,073</u>
(162,180)	(129,656)
<u>422,093</u>	<u>388,417</u>

א. הרכב:

אחזקת מחשב
שכר דירה ואחזקת מבנים
פחת
משרדיות
אחרות (ב. להלן)

בניכוי - השתתפות גורמי חוץ

ב. ראה גם באור 17.

באורים לדוחות הכספיים

באור 28 – צדדים קשורים

1. ממשלת ישראל

תקן חשבונאות ממשלתי מספר 6, בדבר, "דוחות כספיים מאוחדים והטיפול החשבונאי בישויות נשלטות" מגדיר את המושג שליטה וקובע את המבחנים הנדרשים על מנת להגדיר שליטה בין ישויות. החל משנת 2007 יושמו מבחנים אלו ועל פיהם הוגדר המוסד כ"ישות נשלטת" למטרת דיווח כספי בדוחות הכספיים של ממשלת ישראל.

תקן חשבונאות ממשלתי מספר 20, בדבר, "גילוי בדבר צדדים קשורים" קובע את דרישת הגילוי בדבר קיומם של יחסים עם צדדים קשורים כאשר קיימת שליטה, וכן גילוי של מידע בדבר עסקאות בין הישות לבין צדדים קשורים לה.

א. מהות יחסים

1) תשלומי גמלאות מכח סעיף 9 לחוק, הסכמים וחוקים שונים:

החזר תשלומי גמלאות -

המוסד מבצע תשלומי גמלאות שאינן נכללות בחוק הביטוח הלאומי. תשלומים אלו ממומנים על ידי אוצר המדינה ומשרד הבטחון. גמלאות אלה אינן נחשבות כגמלאות גבייתיות ועל כן לא מופיעות בדוחות על הביצוע הכספי.

השתתפות בהוצאות הנהלה וכלליות -

על פי הוראות סעיף 9(ב) לחוק נושאת הממשלה בחלק יחסי מהוצאות המינהל שהיו בפועל, כאשר סכום זה נאמד על יסוד חלוקת ההוצאות המנהליות לכל ענפי הביטוח.

על פי שיעור השתתפות מחוייבת הממשלה בהוצאות שיש למוסד על בסיס מצטבר.

תביעות שיבוב על פי סעיף 328 -

תיקון 102 לחוק הביטוח הלאומי קובע כי החל משנת 2008 המוסד לא יהיה רשאי לתבוע את המדינה או את מערכת הבריאות הציבורית לפי סעיף 328 ומנגד יעביר אוצר המדינה למוסד, מידי שנה, סכום הקבוע לגבי אותה שנה בלוח טז' לחוק.

2) השתתפות תקציב המדינה -

סעיף 32 לחוק מחייב את אוצר המדינה להשתתף בתקציב המוסד לביטוח לאומי בענפים: ילדים, זקנה ושארים, נכות, סיעוד ואמהות.

על פי סעיף זה מחוייב אוצר המדינה בחלקו בגין קרנות הביטוח וזכאים לגמלה בענפים: סיעוד ונכות כללית.

3) דמי ביטוח הכנסות משיפוי -

על פי הוראות סעיף 32(ג) לחוק משפה אוצר המדינה את המוסד בגין הפחתת דמי ביטוח, כפי שנקבעה בסעיף 338 לחוק, בשיעורים הקבועים בחוק מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעסיקים ומלא שכירים.

4) איגרות חוב של ממשלת ישראל

המוסד משקיע את יתרות הכספים באיגרות חוב מסדרות מיוחדות המונפקות עבורו על ידי בנק ישראל. האיגרות המונפקות הן משני סוגים: האחת בריבית קבועה והשנייה בריבית משתנה.

באורים לדוחות הכספיים

באור 28 - צדדים קשורים (המשך)

1. ממשלת ישראל (המשך)

ב. יתרות עם ממשלת ישראל

31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(216,907)	(120,686)
12,020	14,172
1,170,886	1,242,171
<u>965,999</u>	<u>1,135,657</u>
(125,422)	(71,254)
3,949,766	3,818,400
173,322	144,700
<u>3,997,666</u>	<u>3,891,846</u>
(65,170)	(63,214)
<u>210,600,000</u>	<u>216,000,000</u>

תשלומים מכח סעיף 9 והסכמים שונים:

משרד האוצר
משרד הבטחון
סכומים לקבל

השתתפות תקציב המדינה:

משרד האוצר - בגין הקצבות אוצר
חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד
חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות

משרד האוצר - בגין שיפוי האוצר

איגרות חוב של ממשלת ישראל

ג. עסקאות עם ממשלת ישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2012	2013
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
18,145,333	18,195,203
2,216,376	2,297,755
158,239	175,292
<u>20,519,948</u>	<u>20,668,250</u>
21,505,624	8,823,721
169,217	167,371
<u>21,674,841</u>	<u>8,991,092</u>
274,915	284,719
133,139	104,286
<u>408,054</u>	<u>389,005</u>

הכנסות מעסקאות שאינן חליפין:
הכנסות מהעברות
הכנסות מדמי ביטוח מעסיקים
הכנסות מדמי ביטוח לא שכירים

הכנסות מעסקאות חליפין:
הכנסות מימון
הכנסות אחרות

השתתפות בהוצאות:
שכר עבודה ונלוות
הנהלה וכלליות

2. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים

6,401	6,701
<u>11</u>	<u>11</u>

שכר ונלוות לאנשי מפתח ניהוליים (באלפי ש"ח)

מספר האנשים אליהם מתייחסים השכר והנלוות

באורים לדוחות הכספיים

באור 29 – מגזרים

א. המוסד פועל ומדווח למינהלת המוסד על בסיס ענפי ביטוח הנכללים בחוק הביטוח הלאומי: זקנה ושארים, נכות כללית, סיעוד, נפגעי עבודה, אמהות, ילדים, אבטלה, אחרים - נפגעי תאונות, פשיטת רגל ופירוק תאגיד והענקות מטעמי צדק.

בראש כל ענף (לעניין תשלומי הגמלאות) כאמור לעיל, עומד מנהל אשר אחראי על התפעול השוטף. האחריות הכוללת (לעניין תשלומי הגמלאות) על הענפים הנ"ל הינה של סמנכ"ל גמלאות.

גביית ההכנסות של המוסד מדמי ביטוח הינה באחריות סמנכ"ל גבייה וביטוח.

מידע אודות מגזרים אלה משמש את הגוף מקבל החלטות ומינהלת המוסד כבסיס להערכת ביצועי העבר של המוסד בהשגת מטרותיה ולצורך קבלת החלטות בדבר הקצאות עתידיות של משאבים.

באורים לדוחות הכספיים
באור 29 - מגורים (המשך)

א. הכנסות, הוצאות ותנועה בנכסים נטו לפי ענפי הביטוח:
א. הכנסות לפי ענפי ביטוח

הענף	דמי ביטוח	השתתפות תקציב המדינה	ריבית	הפרשי הצמודה	הכנסות אחרות, נטו	סך"כ הכנסות
זקנה ושאירים	16,030,765	2,734,276	1,964,320	1,104,006	47,005	21,880,372
נכות כללית	5,850,538	783,542	69,696	39,164	304,226	7,047,166
סיעוד	703,160	976,419	50,130	28,170	3,462	1,761,341
נפגעי עבודה	3,273,043	-	15,542	8,734	336,984	3,634,303
נפגעי תאונות	326,736	-	149,162	83,819	-	559,717
אמהות	3,062,052	270,869	40,629	22,831	15	3,396,396
ילדים	6,890,529	13,424,638	3,370,826	1,894,184	473	25,580,650
אבטלה	769,139	-	-	-	22	769,161
פשיטת רגל ופירוק תאגיד	144,423	-	13,866	7,792	29,356	195,437
הענקות מטעמי צדק	11,118	5,459	63	35	-	16,675
סך"כ	37,061,503	18,195,203	5,674,234	3,188,735	721,543	64,841,218

באורים לדוחות הכספיים

באור 29 – ממוזרים (המשך)

א. הכנסות, הוצאות ותנועה בנכסים נטו לפני הביטוח:

אג. הוצאות לפני ענפי ביטוח (לפני עדכון קרנות הביטוח)

סה"כ הוצאות	הוצאות שכר, הנהלה וכלליות	חובות אבודים	תשלומים בעין ועל פי חוק	גמלאות	הענף
22,182,198	284,282	30,353	329,590	21,537,973	זקנה ושארים
11,596,931	521,159	52,008	1,386,303	9,637,460	נכות כללית
5,151,333	80,311	312	4,989,907	80,803	סיעוד
4,602,749	303,389	8,059	623,985	3,667,316	נפגעי עבודה
32,045	2,138	-	-	29,907	נפגעי תאונות
6,093,758	64,596	2,338	2,523,447	3,503,377	אמהות
6,290,655	93,436	(2,167)	27,325	6,172,061	ילדים
3,320,630	92,714	(2,008)	9,282	3,220,642	אבטלה
199,380	7,035	4	-	192,341	פשיטת רגל ופרוק תאגיד
21,131	425	-	-	20,706	הענקות מטעמי צדק
59,490,809	1,449,485	88,899	9,889,839	48,062,586	סה"כ

באורים לדוחות הכספיים
 באור 29 - מגזרים (המשך)

א. הכנסות, הוצאות ותנועה בנכסים נטו לפי ענפי הביטוח:

א3. עודף/אזרעון לפי ענפי הביטוח

הענף	עודף/אזרעון מצטבר		גזען שוטף לשנת		גידול בהפרשה		גידול בקרנות		עודף לפני עדכון		הענף
	ליום 31 בדצמבר 2013	העברות בין ענפים *	ליום 31 בדצמבר 2012	2013	לזכויות עובדים	גידול הביטוח	הביטוח	זכויות עובדים	קרנות הביטוח ועדכון זכויות עובדים		
דקנה ושארים	(207,930,654)		(191,270,684)	(16,659,970)	85,502	16,358,143	(216,325)				דקנה ושארים
נכות כללית	(123,283,419)	4,384,985	(117,176,720)	(10,491,684)	156,276	5,941,920	(4,393,488)				נכות כללית
סיעוד	(17,118,278)	3,371,112	(16,619,956)	(3,869,434)	24,218	479,441	(3,365,775)				סיעוד
נפגעי עבודה	(40,557,307)		(37,094,675)	(3,462,632)	88,932	2,494,186	(879,514)				נפגעי עבודה
נפגעי תאונות	5,943,201		5,415,529	527,672	631		528,303				נפגעי תאונות
אמהות	(339,719)	2,574,002	(216,359)	(2,697,362)	19,526		(2,677,836)				אמהות
ילדים	136,250,438	(12,885,925)	129,846,367	19,289,996	56,226		19,346,222				ילדים
אבטלה	-	2,551,470	-	(2,551,470)	-		(2,551,470)				אבטלה
פשיטת רגל ופרוק תאגיד	564,253		568,195	(3,942)	2,127		(1,815)				פשיטת רגל ופרוק תאגיד
העקבות מטעמי צדק	(1,502)	4,356	(1,403)	(4,455)	122		(4,333)				העקבות מטעמי צדק
סה"כ	(246,472,987)	-	(226,549,706)	(19,923,281)	433,560	25,273,690	5,783,969				סה"כ

* העברות שבוצעו מענף לענף נדונו ואושרו במנהלת המוסד. טרם התקבלה הסכמת מועצת המוסד ואישור השר הממונה.

באורים לדוחות הכספיים
באור 29 - ממזרים (המשך)

א. פירוט התנועה ביתרות הענפים ליום 31 בדצמבר 2013

הענף	יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013**	יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013	עמודה(נענעו) ליום 31 בדצמבר 2013	קרנות הביטוח	הפרשה לזכויות עובדים	יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2012	הענף
זקנה ושארים	74,992,550	(207,930,654)	282,023,000	900,203	75,208,875	זקנה ושארים	
נכות כללית	(8,503)	(123,283,419)	122,070,100	1,204,816	-	נכות כללית	
סיעוד	5,337	(17,118,278)	16,915,300	208,315	-	סיעוד	
נפגעי עבודה	200,456	(40,557,307)	40,010,500	747,263	1,079,970	נפגעי עבודה	
נפגעי תאונות	5,959,743	5,943,201	-	16,542	5,431,440	נפגעי תאונות	
אמהות	(103,834)	(339,719)	-	235,885	-	אמהות	
ילדים	136,989,751	136,250,438	-	793,313	-	ילדים	
אבטלה	-	-	-	-	-	אבטלה	
פשיטת רגל ופרוק תאגיד	591,663	564,253	27,410	-	593,478	פשיטת רגל ופרוק תאגיד	
העקבות מטעמי צדק	24	(1,502)	-	1,526	-	העקבות מטעמי צדק	
סה"כ	218,627,186	(246,472,987)	461,018,900	4,081,273	212,843,217	סה"כ	
יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013	74,992,550	(216,325)	4,384,985	900,203	75,208,875	זקנה ושארים	
יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013	(8,503)	(4,393,488)	3,371,112	1,204,816	-	נכות כללית	
יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013	5,337	(3,365,775)	3,371,112	208,315	-	סיעוד	
יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013	200,456	(879,514)	40,010,500	747,263	1,079,970	נפגעי עבודה	
יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013	5,959,743	528,303	2,574,002	16,542	5,431,440	נפגעי תאונות	
יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013	(103,834)	(2,677,836)	2,551,470	-	-	אמהות	
יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013	136,989,751	19,346,222	2,551,470	793,313	-	ילדים	
יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013	-	(2,551,470)	-	-	-	אבטלה	
יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013	591,663	(1,815)	4,356	-	593,478	פשיטת רגל ופרוק תאגיד	
יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013	24	(4,333)	-	1,526	-	העקבות מטעמי צדק	
סה"כ	218,627,186	5,783,969	461,018,900	4,081,273	212,843,217	סה"כ	

* תכרורות שבוצעו מענף לענף נדונו ואושרו במנהלת המוסד. טרם התקבלה הסכמת מועצת המוסד ואישור השר הממונה.
** עתודה/גרעון ליום 31 בדצמבר 2013 בניכוי קרנות הביטוח והתחבובויות בגין זכויות עובדים

באורים לדוחות הכספיים
באור 29 – ממוזרים (המשך)

ב. תקבולים ותשלומים לפי ענפי הביטוח:
ב.1. תקבולים לפי ענפי הביטוח

סל"כ תקבולים כולל הפרשי הצמדה	הפרשי הצמדה	סל"כ תקבולים לפני הפרשי הצמדה	שונים	רביית	השתתפות תקציב המדינה	דמי ביטוח	הענף
22,350,236	904,154	21,446,082	53,311	2,682,331	2,720,521	15,989,919	זקנה ושארים
7,031,115	32,078	6,999,037	289,698	95,166	778,365	5,835,808	נכות כללית
1,771,227	23,073	1,748,154	4,237	68,449	974,024	701,444	סיעוד
3,593,174	7,154	3,586,020	299,006	21,222	-	3,265,792	נפגעי עבודה
598,243	68,653	529,590	-	203,672	-	325,918	נפגעי תאונות
3,390,548	18,700	3,371,848	-	55,477	261,753	3,054,618	אמהות
26,401,832	1,551,460	24,850,372	178	4,602,673	13,374,839	6,872,682	ילדים
767,831	-	767,831	-	-	-	767,831	אבטלה
169,494	6,382	163,112	-	18,934	-	144,178	פשיטת רגל ופרוק תאגיד
16,640	29	16,611	-	86	5,434	11,091	הענקיות מטעמי צדק
66,090,340	2,611,683	63,478,657	646,430	7,748,010	18,114,936	36,969,281	סל"כ

באורים לדוחות הכספיים
באור 29 - מגזרים (המשך)

ב. תקבולים ותשלומים לפי ענפי הביטוח:
ב2. תשלומים לפי ענפי הביטוח

סך הכל תשלומים	תשלומי מינהל	חובות אבודים	תשלומים בעין ועל פי חוק	גמלאות	הענף
22,138,227	217,269	4,430	329,569	21,586,959	זקנה ושארים
11,347,689	397,078	1,425	1,386,509	9,562,677	נכות כללית
5,108,524	61,589	-	4,969,896	77,039	סיעוד
4,421,904	225,973	2,309	625,364	3,568,258	נפגעי עבודה
30,060	1,653	-	-	28,407	נפגעי תאונות
5,920,596	49,580	72	2,523,073	3,347,871	אמהות
6,271,223	71,726	1,449	27,325	6,170,723	ילדים
3,223,444	71,175	516	9,282	3,142,471	אבטלה
301,044	5,399	4	-	295,641	פשיטת רגל ופרוק תאגיד
21,036	330	-	-	20,706	הענקות מטעמי צדק
58,783,747	1,101,772	10,205	9,871,018	47,800,752	סה"כ

באורים לדוחות הכספיים
באור 29 – מוצרים (המשך)

ב. תקבולים ותשלומים לפי ענפי הביטוח:

ב.3. עודף תקבולים על תשלומים לפי ענפי הביטוח

עודף (גרעון) תקבולים על תשלומים	עודף (גרעון) לפני תקבולים מהאמדה	הענף
212,010	(692,146)	זקנה ושארים
(4,316,574)	(4,348,652)	נכות כללית
(3,337,297)	(3,360,370)	סיעוד
(828,730)	(835,883)	נפגעי עבודה
568,183	499,530	נפגעי תאונות
(2,530,047)	(2,548,747)	אמהות
20,130,609	18,579,150	ילדים
(2,455,614)	(2,455,614)	אבטלה
(131,550)	(137,932)	פשיטת רגל ופירוק תאגיד
(4,396)	(4,425)	העקבות מטעמי צדק
7,306,594	4,694,911	סה"כ

באורים לדוחות הכספיים

באור 30 – אירועים לאחר תאריך המאזן

לאחר תום שנת 2013 התקבלו מספר שינויים העשויים להשפיע על תקציב המוסד. להלן פרוט תיקוני החקיקה העיקריים ואומדן מנהלת המוסד על פעילותו -

אומדן השינוי במונחים שנתיים	
	א. גמלת ילדים
שנת 2014 - הפחתה של 2.7 מיליארד ש"ח.	בחודש אוגוסט 2013 עקב שינויי חוק הופחתו קצבאות הילדים. גובה ההפחתה נעה בין 35 ש"ח ל-128 ש"ח לחודש, בהתאם לגילו ולמיקומו הסידורי של הילד במשפחה. הסכומים שנקבעו יישארו בתוקף עד סוף שנת 2014.
	ב. שירותים מיוחדים (נכות כללית)
כ-100 מיליון ש"ח בשנה.	במרץ 2014 שונה מבחן התלות בשר"מ ולפיו גם הצורך בהשגחה המעניק ניקוד לצורך קביעת הזכאות.
	ג. גבייה ודמי ביטוח
2014 - קיטון של 0.25% הנאמד בכ-420 מיליון ש"ח	1. בהתאם לחוק לשינוי נטל המס שעבר בתחילת שנת 2014, בוצעה פריסה מחדש בגין התוספת בשיעור של 1% בדמי ביטוח מעסיקים (בשיעור הרגיל) במקום שנתיים ל-3 שנים כדלהלן: 1.1.2014 - במקום שיעור של 7% חל על המעסיק שיעור של 6.75% 1.1.2015 - במקום שיעור של 7.5% חל על המעסיק שיעור של 7.25% 1.1.2016 - שיעור של 7.5%
2015 - קיטון של 0.25% הנאמד בכ-420 מיליון ש"ח	2. במקביל תערך התאמה בשיעור השיפוי מהאוצר בגין מעסיקים על פי סעיף 32 ג כדלהלן: 1.1.2014 – אחוז השיפוי 7.4% 1.1.2015 – אחוז השיפוי 7.22% 1.1.2016 – אחוז השיפוי 7.1%
2014 - גידול של 2.9 מיליארד ש"ח.	3. עדכון שיעור ההשתתפות של אוצר המדינה בענף ילדים ל-170.3% בינואר 2014